

L'ESQUELLA

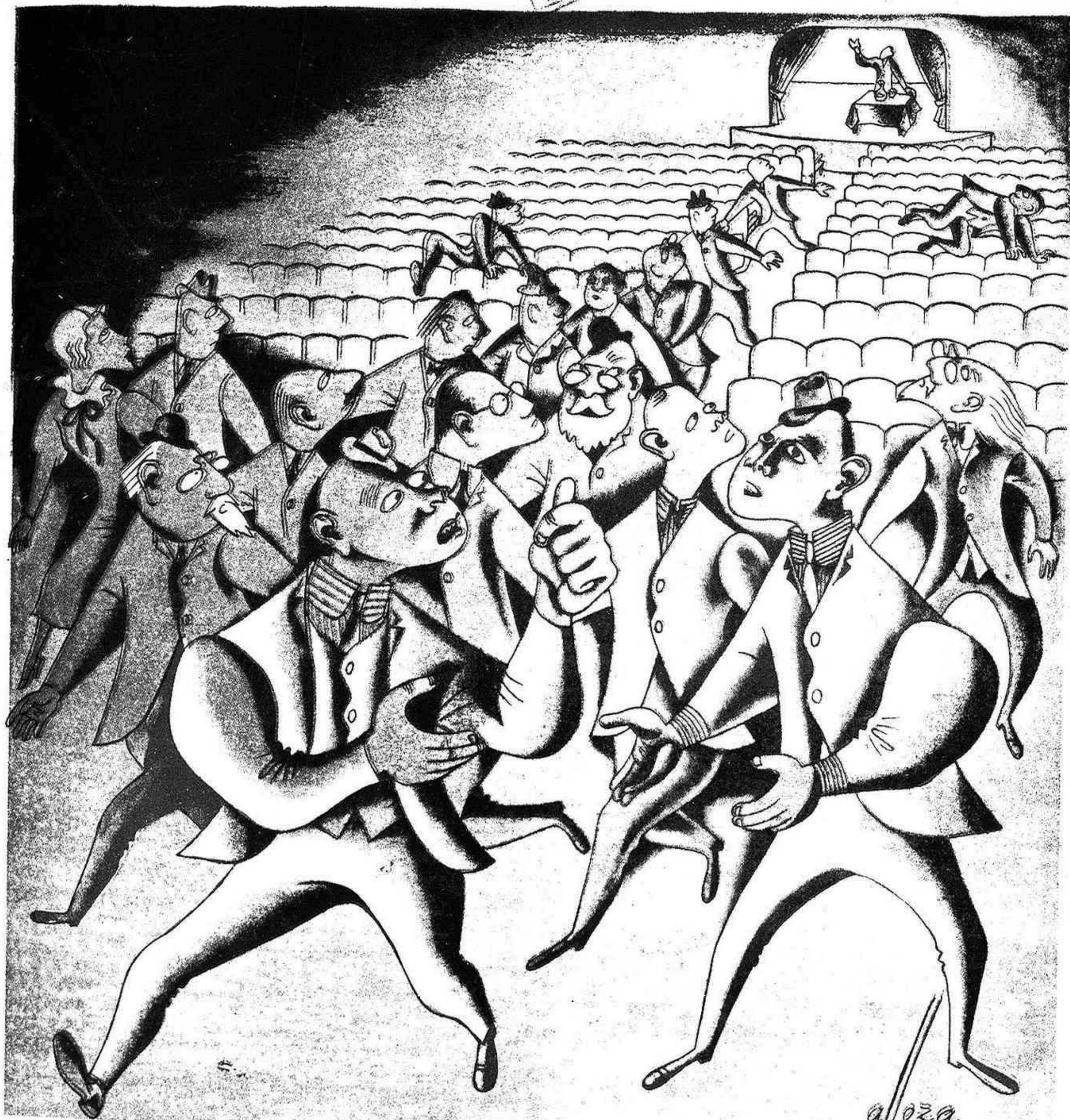
DE LA TORRATXA

REDACCIÓ: ARAGÓ, 290
TELÈFON 23994

ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DEL MIG, 17
TELÈFON 19937

BIBLIOTECA DE LA CIUTAT DE BARCELONA

TRENTA CÈNTIMS

— Què passa?
— L'orador ha dit que era objectiu!

UNA NECESSITAT IMPERIOSA

Mussolini necessita, de totes passades, un himne imperial

Farinacci, el comissari de propaganda de Mussolini (Emperador Benet I), té un disgust de mort.

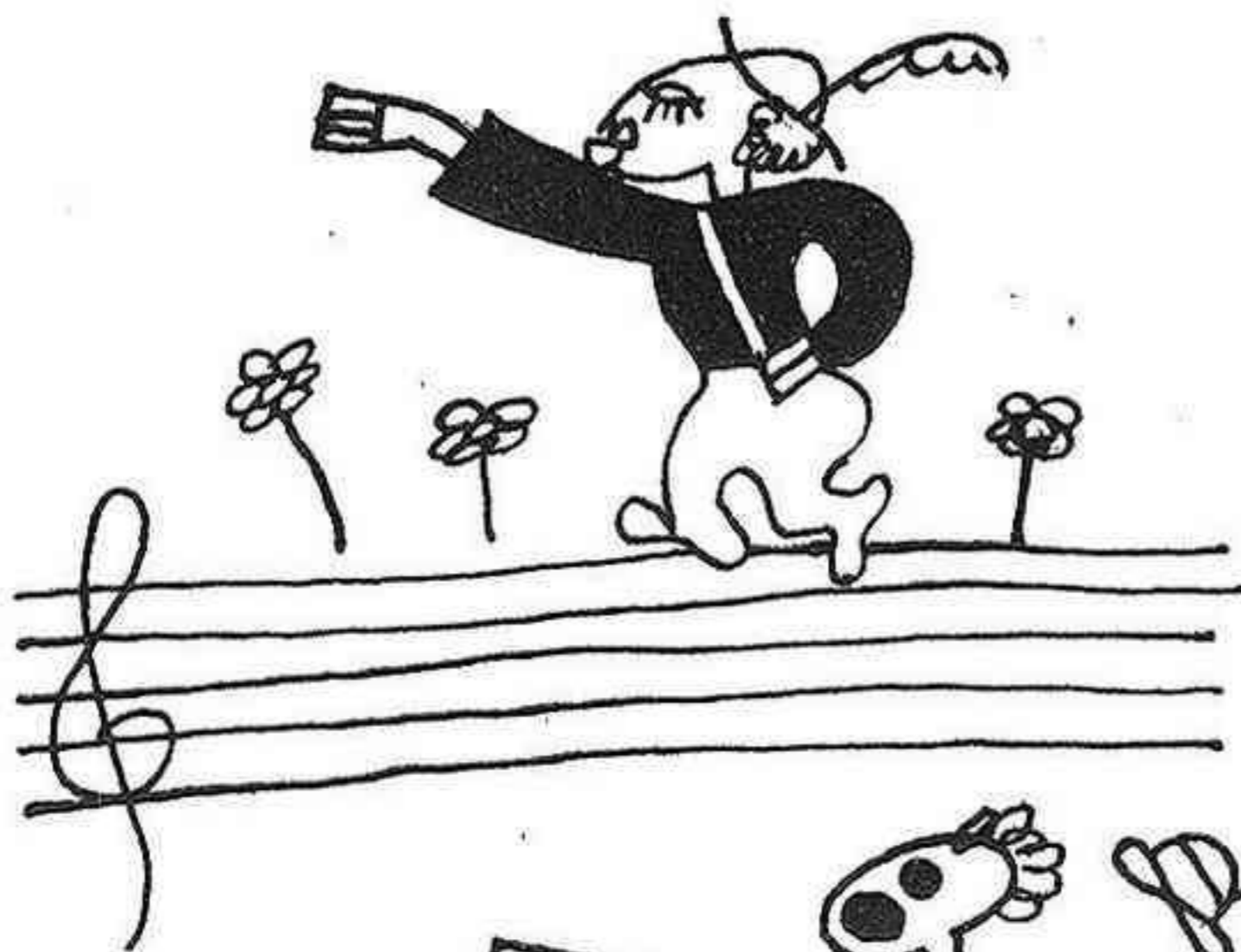
Ha convocat recentment un concurs d'himnes imperials perquè l'Imperi de Benet I tingui un himne decent, i tots els que s'han presentat al concurs han estat rebutjats.

Es imminent una repressió musical a Itàlia si no es posa remei a aquesta manca de la matèria prima coneguda pel nom d'inspiració melòdica, que pateixen els músics italians.

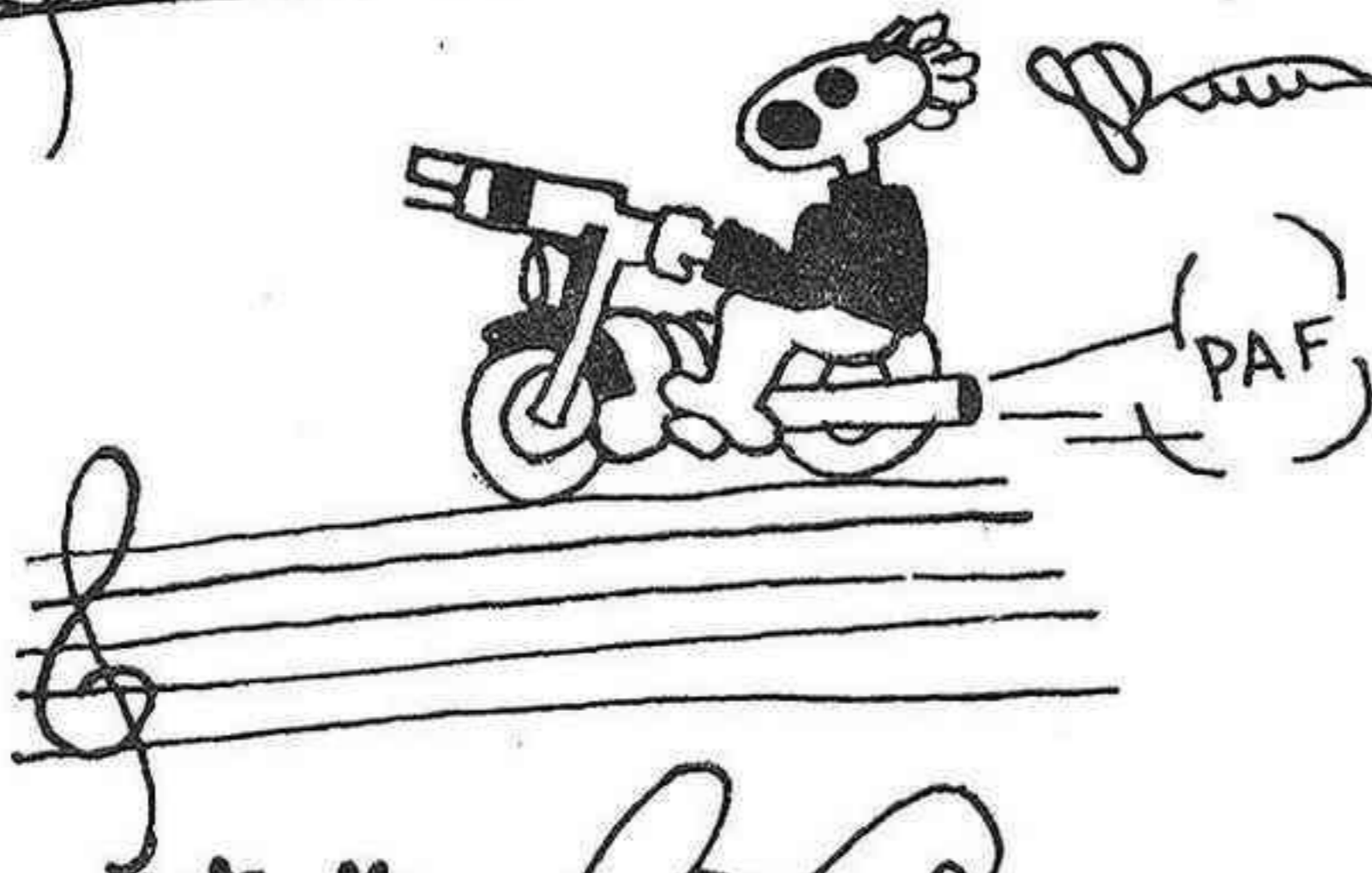
Nosaltres, atents sempre a remeiar els mals de la humanitat, volem donar als músics feixistes, ja que no un himne, almenys els motius simfònics que poden inspirar-lo satisfactòriament.

Com que aquestes coses són difícils d'explicar per escrit, nosaltres acompanyem en forma gràfica els motius de marxa (i mai més ben emprada la paraula) que basant-se en la realitat històrica, han de produir per força un himne adequat a la grandesa de l'Imperi que Benet I s'entesta inútilment a fer reconèixer.

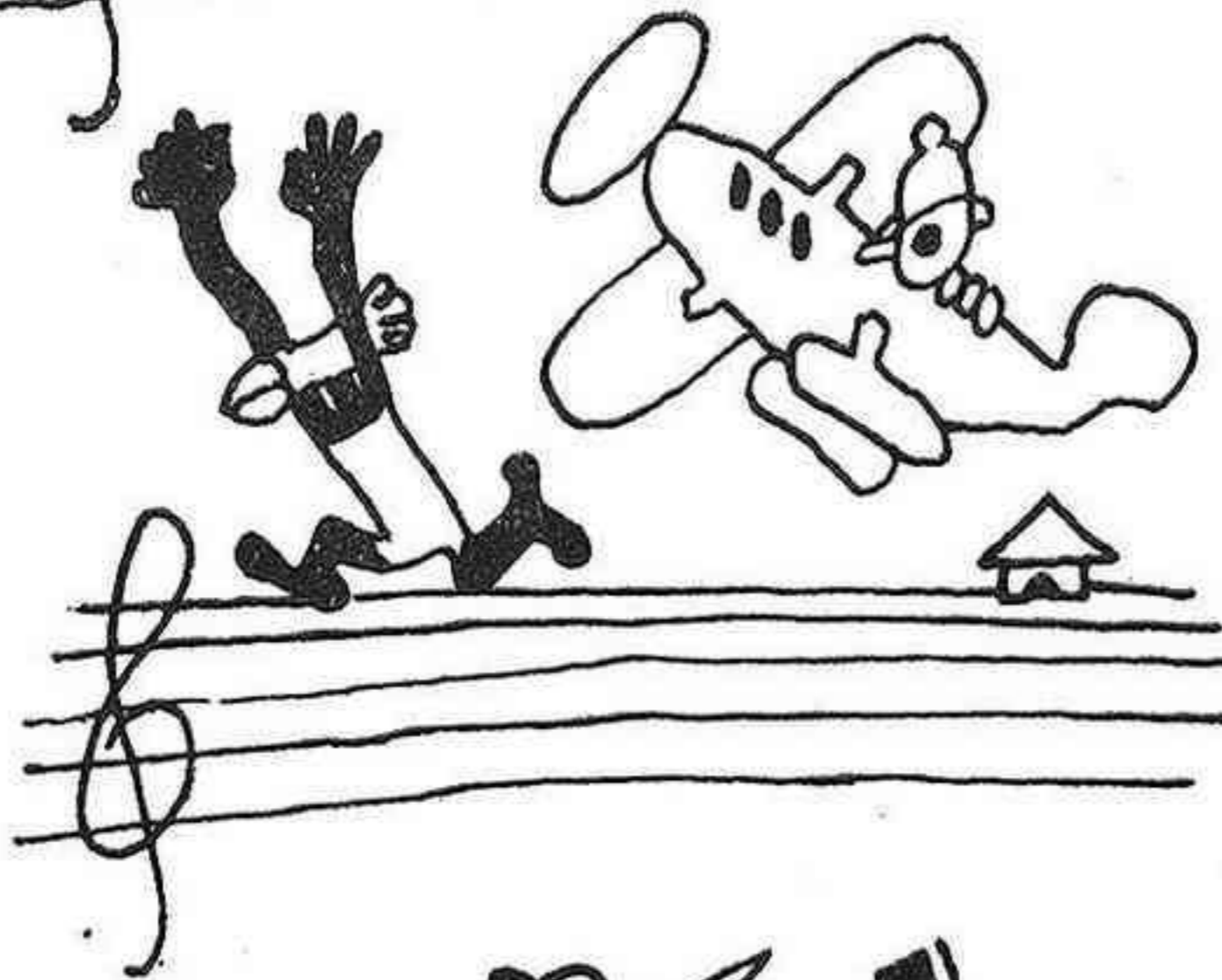
A ROMA
DOLCE

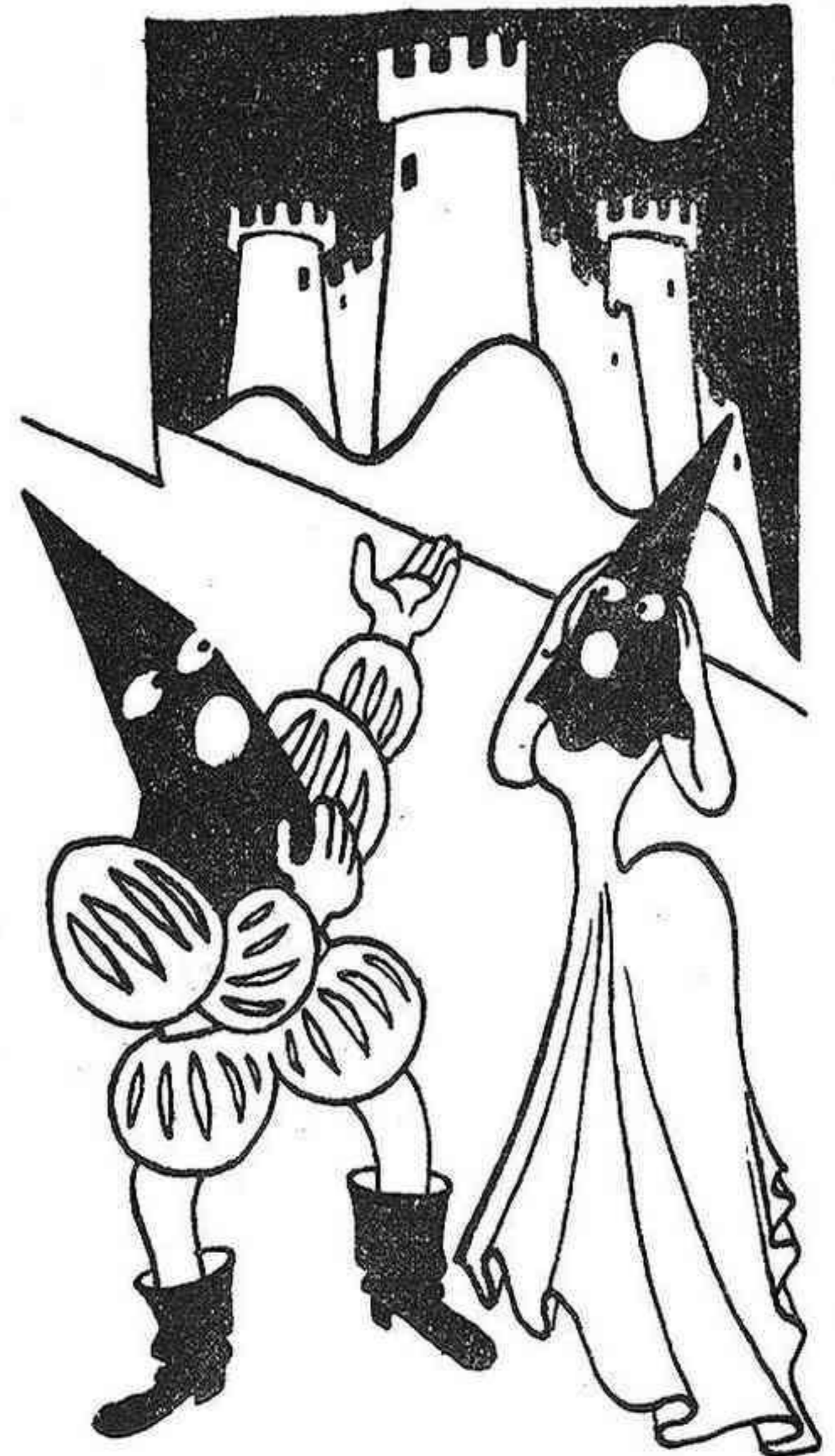
A GINEBRA
ANDANTE
CON MOTO

A ADDIS ABEBA
ANDANTE
CON HIDRO

A TRIJUEQUE
FUGA

L'òpera "cagoulard"

TRANQUIL·LITAT...

L'informador que ens informa referent a aquesta temporada clandestina del Liceu —de tan clandestina, gairebé sembla «cagoulard»— ens assegura que en el repertori d'òpera del país no hi figura ni una sola òpera catalana.

I aquestes coses passen al Teatre Nacional de Catalunya, i si mal convé pensant amb els diners de la Generalitat.

...I BONS ALIMENTS

Està clar que un altre informador, que es preté més ben informat que l'anterior, ens assegura que la temporada serà «cagoulard» del tot. O sigui, que no arribarà a fer-se. Proves? Ja fa setmanes que una sèrie de cantants cobren, i encara ningú no els ha cridat a assajar.

—Amb la qual cosa —conciou el nostre informador—, si en pateixen les finances, almenys es salva l'art.

AQUEST NUMERO
HA PASSAT PER LA
CENSURA

EDITORIAL

Com està, la Societat...

No podia menys que succeir; al pas que anava, la Societat de les Nacions havia d'arribar fatalment on ha arribat.

Es dur de reconèixer-ho i fins i tot, si voleu, és de dubtós gust l'haver-ho de consignar, però és un fet consumat i en aquest temps ja se sap que no hi ha ningú capaç de negar els fets consumats.

El fet és, ens costa d'escriure-ho, que la Societat de Nacions ha arribat al número 100... de les reunions del seu Consell.

Qui ho havia de dir!
Tan jove i tan bellat
I tan vellat

Cal dir que ha arribat amb el natural vilipendi amb què les coses arriben a aquest lloc numèric tan popular i tan usat com a punt de referència per engegar determinades institucions i persones.

Quina llàstima!

Es llàstima, però és evident que és lògic.

No podia menys que succeir amb una societat que vivia de no ésser-ho o el que és equivalent vivia fora de tota legalitat elemental per a qualsevol Societat que s'estimi per amònima o limitada que sigui.

Vivia com certes indústries collectivitzades, sense passar

comptes i ha acabat com elles declarant-se puerilment partidària de la no intervenció.

Vivia... i viu encara, fent comèdia, dolenta, tancant els ulls a la tragèdia i a la realitat, sotmesa al criteri ferrany del més pinxo, del més totalitari. Però vivia bé a la seva manera i vivint, vivint, tirant de la rifleta, ha arribat on ha arribat.

Ara tot són esgarips i bons propòsits, però l'empenta no surt per enlloc.

Ara tot són pegats i draps calents. Ara Carol, Motta i companyia, tant als passadissos del número cent... de les reunions de la gran Societat Mundial de la Pau, la comparsa de la por... una por que s'encomana i que cal deturar com una maleïda epidèmia.

¿Però com s'atura, això? Fent noves concessions, repartint garanties de pau a tota costa, compromisos de no intervenció a prova de bomba de 1.000 quilos, donant tota mena de facilitats al peix gros perquè s'empassi el petit tot fent creure, o intentant-ho almenys, al petit que tot plegat és una broma de Societat.

Concedint que el sancionisme sigui d'i-

niciativa lliure o el que és igual, que desaparegui,

Concedint que el Pacte se'n vagi a Pacte i esperant resignadament temps pitjors, que per pitjors que siguin, sempre són a venir,

Mentrestant, el pinxo, que en aquest cas són dos pinxos, va macarronejant les petites sobiranes per la provada tàctica d'estemordir-les i anar-los presentant el compte de les tones de trilita que poden llançar-se sobre les ciutats oberetes d'una República adherida al Pacte de la S. de N., com ells ho estan al famós Comitè de la no Intervenció, que s'ha juramentat per no canviar de nom passi el que passi.

Ah! i el bo del cas és que coincidint amb tot això i no diem fent-ho expressament, perquè ens consta que els anys no es fan quan hom vol, l'ex kaiser Guillem segon ha fet, a Doorn, els setantnou anys! 79! i amb tan plausible avinentesa ha estat visitat pel kronprinz i tots els seus altres fillets que encara són vius, a desgrat de la guerra total i de la pau de la Societat de les Nacions.

Epl d'algunes nacions!

EL DESARMAMENT JA ES UN FET

ARA, NOMES CAL FER-LO

EL JAPO TIRA L'HAM

Toquio, 3. — Aquest matí, el Consell de Ministres, a proposta del de Marina, ha decidit que el Japó donés al món el magnífic exemple d'iniciar el desarmament. L'almirall Yonai, ha dit:

—Nosaltres començarem a desarmar; a veure si les altres nacions piquen.

Paraulas molt pròpies d'un ministre de Marina. Hom ignora, però, fins al moment de telegrafiar, si les altres nacions han picat.

REDUCCIO DE LA FLOTA ITALIANA

Roma, 3 (Urgent). — Mentre el President del Consell de Ministres, «signor» Mussolini, estava provant-se un nou model d'arrufament de celles, hom li ha comunicat el projecte de desarmament japonès.

Immediatament, el President «signor» Mussolini s'ha reunit amb el Ministre de la Guerra, «signor» Mussolini; el Ministre de Marina, «signor» Mussolini, i el Ministre de l'Aire, «signor» Mussolini. Una mica més tard, ha arribat a la reunió el Ministre de Colònies, «signor» Mussolini.

Reunits que foren tots, i per unanimitat, prengueren el te i l'acord d'estudiar acuradament la proposta nipona. De bon moment, i

per a donar una garantia de la bona fe italiana, els reunits acordaren enfonsar tres unitats de la marina italiana. Sembla que les tres unitats són tres góndoles venecianes retirades fa vint anys del servei.

EL PUNYAL A FER... PUNYALS

Berlín, 3 (Més urgent, encara). — Després de conferenciar Hitler amb Goering, aquest ha decidit que d'ara endavant suprimirà el punyal del seu uniforme de les festes.

—Penso —ha dit el general Goering— que no se'ns pot demanar ja més bona fe.

«IN MEMORIAM»

Londres, 3. — El Govern de Sa Majestat britànica declara que no li semblen suficients les proves que diversos països donen de la seva bona voluntat per anar a un desarmament general.

En aquest sentit, Mr. Eden s'ha expressat davant de l'ambaixador japonès que l'ha visitat aquesta tarda, amb l'objecte de presentar-li un memoràndum relatiu a la qüestió del desarmament.

Per cert, que el memoràndum no ha pogut ésser presentat, car l'ambaixador se l'havia oblidat no recordava on. Es veu que el di-

plomàtic ha perdut el memoràndum i la memòria.

«In memoriam», que vol dir que no hi ha memòria.

ELS PERTORBADORS ABISSINIS

Roma, 3. — El Gran Consell Feixista s'ha reunit precipitadament. En acabar la sessió, Mussolini no ha sortit al balcó, pel motiu que plovia. Però, des del replà de l'escala ha parlat als «camises negres» i els ha dit:

—Legions romanes: Itàlia vol un imperi, però també vol la pau. Pau, pau i sempre pau, a Itàlia. Als altres països, guerra! De totes maneres, si la humanitat es vol desarmar, la pàtria feixista, la Itàlia d'Adua, de Caporetto i de Guadalajara, està disposada a desarmar-se. Per a començar, prometo solemnement continuar la guerra a Abissínia, per tal de desarmar tots els abissinis que hi queden armats. ¿Voleu, camises negres, fer aquest sacrifici per la pau?

Un «sí» unànime ha respost la pregunta del «duce». I les «camises negres» han desfilat immediatament, car amb la pluja ja començaven a destenyir.

PATRIOTISME CENT PER CENT INDECENT

París, 3. — França s'adhereix al desarmament general. Aquesta tarda, ha estat tramès un telegrama al cap del Govern japonès, signat pels senyors Maurras, Doriot, Tardieu, De la Rocque i altres patriotes, en el qual es diu:

«Nosaltres fem tots els possibles perquè França sigui una nació desarmada. Existeix, però, un petit obstacle, que és el senyor Daladier, ministre de Defensa, el qual s'ha entestat en què la República francesa ha d'ésser una nació forta. Vetací un enemic de la pau!»

NO EN QUEDARAN NI LES CUES

Toquio, 3. — De mica en mica, arriben les diverses respostes a la proposta japonesa del desarmament. Cal esmentar, la de la «Junta» de Salamanca, que diu que fa tots els possibles per a desarmar els «rojos» espanyols. Afegeix, però, que aquests són una mica durs de pelar.

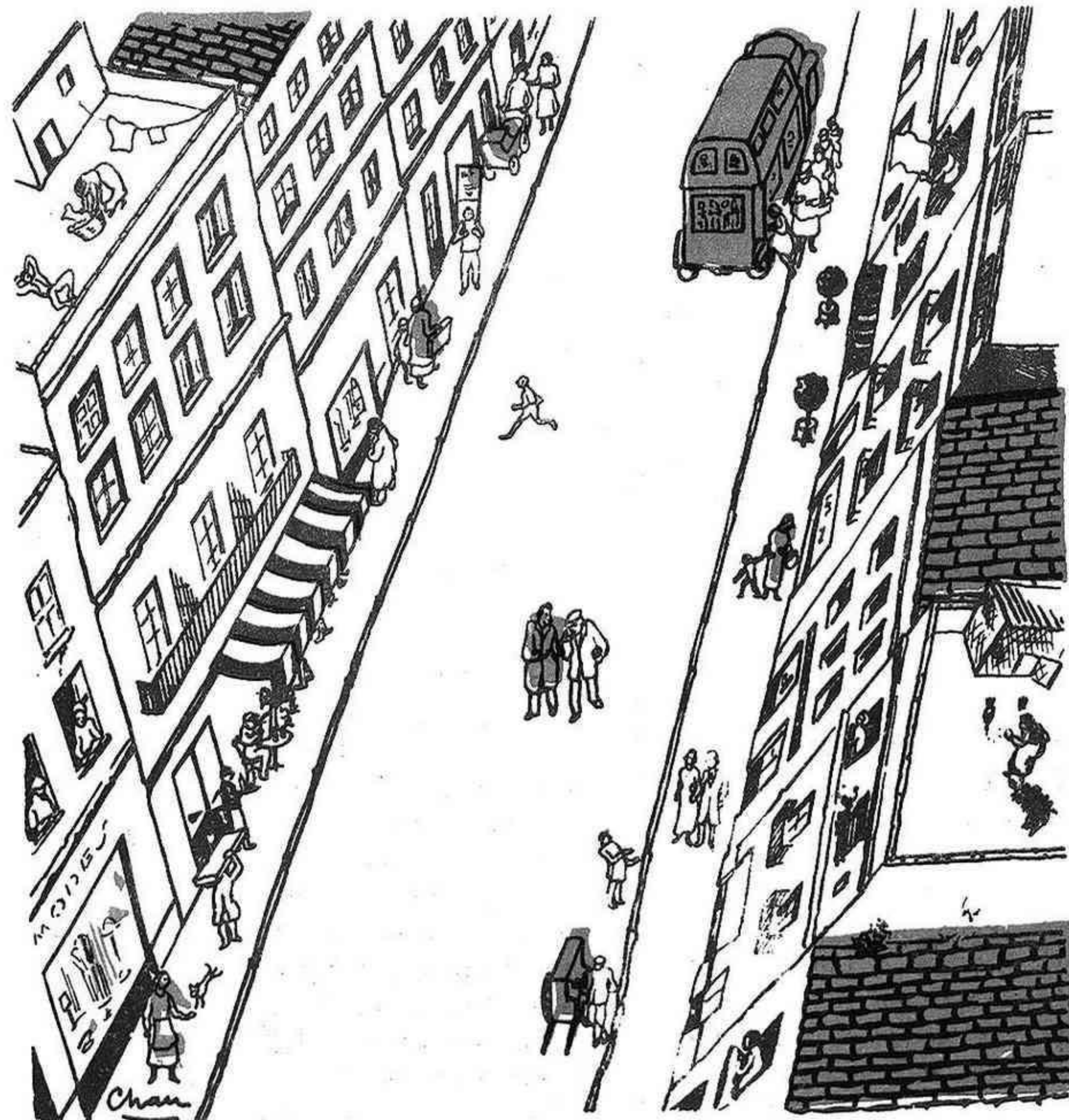
En vista de l'èxit de la proposta, el Govern japonès ha decidit deixar la Dieta, i posar-se a menjar com un lladre. De moment, pensa cruspir-se la Xina del nord. La seva intenció és la de no deixar ni una arma en poder dels xinesos.

El Japó es compromet a no deixar dels xinesos ni les cues.

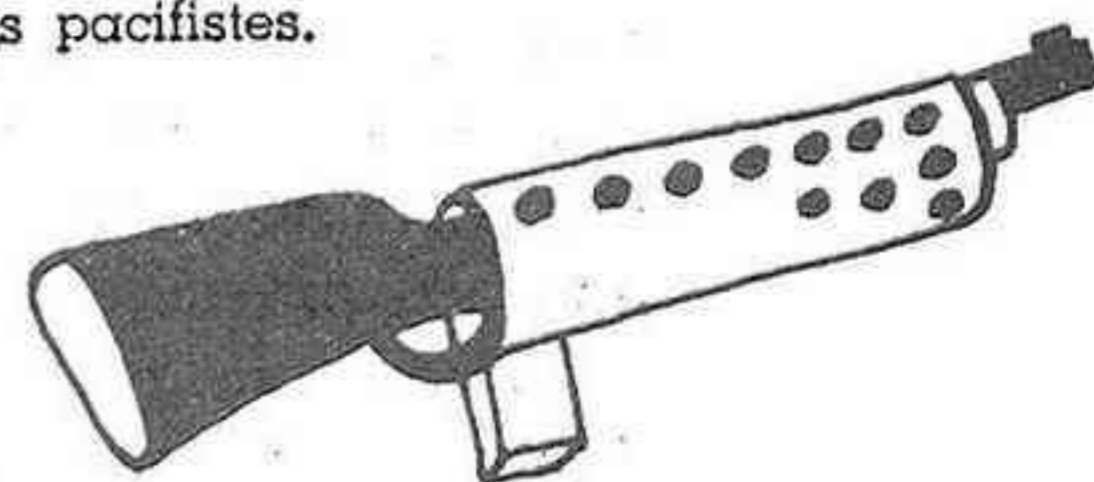
CINC PACIFISTES, CINC

Ginebra, 3 (urgentíssim). — Entre els habituals de la S. de les N. —dos porters i els tres «serenos» nocturns— ha causat molt bona impressió el moviment general de desarmament que es registra a tot el món.

Hom creu que, d'aquesta feta, i davant d'una bona voluntat i d'uns sacrificis tan evidents, els que queden realment desarmats són els pacifistes.

— Has sentit tremolar la terra?
— Es deu haver espantat.

180/oreum

—Aquest Negus... Ara que el proposaven per al Premi Nobel de la Pau, se li acuí fer-nos la guerra.

Malgrat la traïció de
Rei i Bisbe, Terol ha es-
tat una victòria moral
per als nacionals

Prendre Terol i no pren-
dre l'Alcalde, és com
prendre cafè sense
sucre

La gesta de Don José Maicas
ha deixat cessant
l'Alcalde de Móstoles

El "generalísimo"
segueix parlant
a través de

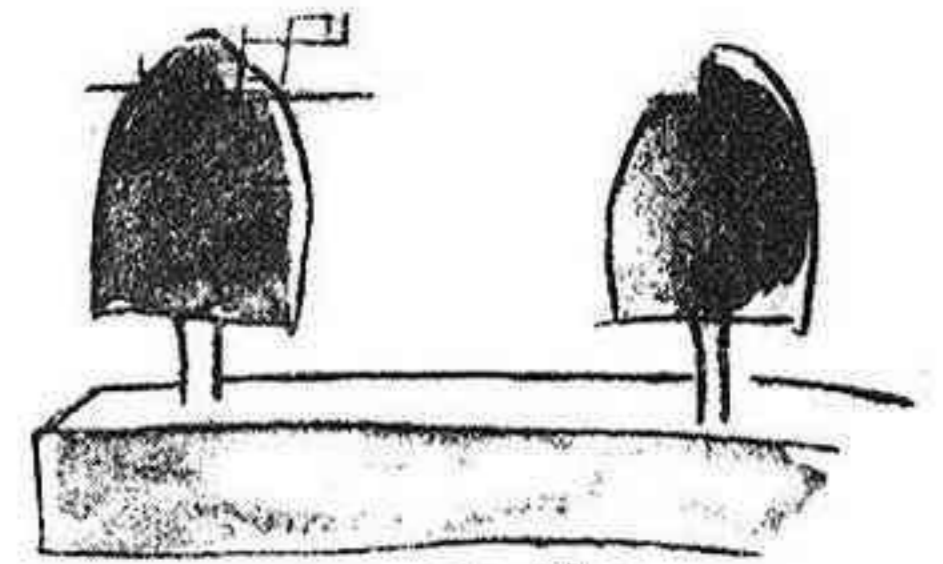
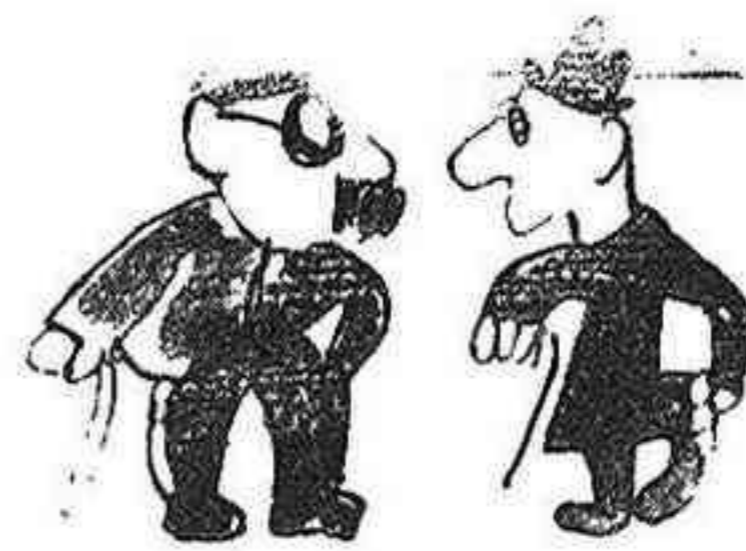
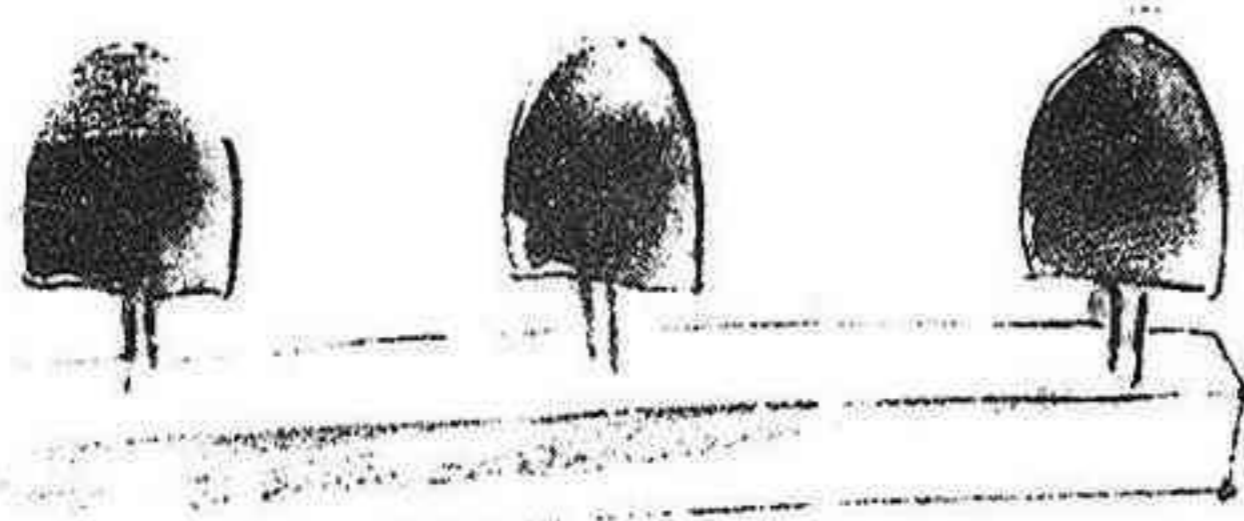
L'ESQUELLA

Salamanca, 28. — Novament el generalís-
sim ha rebut els periodistes estrangers; l'hem
trobat radiant i remenadis i ens ha obse-
quiat amb uns retrats seus, dedicats, en di-
verses postures. En el retrat que m'ha tocat
a mi, té el dit índex de la mà esquerra a la
galta, prop de la boca i els altres dits una
mica encorbats, per sota la barbata, i tota
la mà tirada cap a la dreta. La dedicatòria
diu: «A ti, ladrón, en prueba de mi apasio-
nado afecto». Com que darrera d'aquests ob-
sequis hi ha sempre l'amenaça de la paret
del cementiri, posat «entre les parts i la
paret», com deia l'Absent Pich i Pon, no l'he
pogut rebutjar. Afortunadament, en la recep-
ció d'avui el generalíssim ha tirat el mocador
a l'Arquebisbe, que l'ha recollit amb mostres
d'una gran unció baronívola.

—Señores —començà dient el Cap de l'Es-
tat traient la cadera amb gràcia ravalera—,
una buena noticia: hemos ganado la guerra,
ni más ni menos.

I davant el gest d'estupor dels repòrters,
afegí:

—Cierto que los rojos siguen atacando co-
mo unos demonios que son; pero nos han pro-
puesto, es decir, nos han pedido, que no ma-
tásemos más mujeres y niños. Se han ren-
dido, pues; porque, señores, mi enemigo es
la mujer; la Iglesia y mi temperamento me
lo han enseñado. La mujer, para nosotros, es
un objetivo militar. ¡Guerra, pues, a la mujer!

PRIED-
FELD

Y si cae algún niño, miel sobre hojuelas. Se acabaron las contemplaciones. Nos llaman asesinos. Pues bien; no saben lo que se dicen. Ese catalán tan gracioso con su empaque, que no se llama Eugenio de Ors, ha descubierto la verdadera etimología, que viene de timo, de la famosa palabreja. Asesino, según él, y esos catalanes, cuando han renegado son unos hachas, viene de «hace sino», es decir, de «hace destino»; y como nosotros hacemos el destino de nuestra amada España Una e Italoalemana, nosotros somos hacesinos o, como se dice vulgarmente, asesinos, y con mucha honra. Asesino es, pues, sinónimo de héroe, y en este sentido he ordenado que la Academia de la Lengua Blanca vote la nueva acepción para el Diccionario.

Es por eso que nos hace mucha gracia que se nos llame asesinos de ese poeta granadino, que no nombraré porque todo el mundo tiene su poquillo de superstición. Aquí no se asesina a nadie y ese poeta, si murió, sería porque Dios lo quiso, y nosotros tenemos la obligación de ayudar sus designios; no faltaba más. Además, esos rojos son tan delicados cuando les detenéis, que nada más de apretarles el gatillo se os quedan en las manos.

Y a otra cosa, rubios. Teruel sigue siendo nuestro. ¿No lo sabían ustedes? Los rojos, claro, han entrado en la ciudad, pero no pasa de aquí la cosa. Claro que ha habido algunas traiciones; ese obispote Polanco y ese semi extranjero Rey d'Harcourt.

Har-co-urt, vaya nombrecito; eso es griego seguramente, o catalán, franchute; en fin, que se han pasado al enemigo. Y la prueba de su traición es que los rojos no les han fu-

silado, como se hace con los prisioneros aquí, que somos leales, hidalgos y caballerosos.

Pero Teruel, ya se lo he dicho a ustedes, es nuestro y será nuestro, porque un nuevo Alcalde de Móstoles, que no se entretuvo en declarar ridículas guerras al extranjero, sino que heroicamente pasó entre las hordas rojas para llevar la representación de la ciudad y, por tanto, la ciudad misma, sana y salva, a nuestras filas, más allá de nuestras

filas, o donde convenga al Mando. Loor, pues, señores, al Alcalde de Teruel, Don José Maicas, que nos ha proporcionado esa esplendorosa victoria moral, como la llama Trías de Bes, ese técnico de la Lliga Nacionalista Española, con su acento de catalán de segunda mano.

Y anada más, señores, ahuequen.

REUTER

—Això és fals!
—Sí; és d'anunci.

La disposició del Conseller d'Economia intervenint el Ram de la Construcció, és una clara invitació a abandonar d'un cop la política de no intervenció

Havent llegit al Diari Oficial de la Generalitat, o a algun diari del matí, no ho recordem prou bé, perquè generalment no llegim el Diari Oficial, la disposició per la qual es disposa la intervenció tècnica i administrativa del Ram de la Construcció, conegut vulgarment per Ram de la Passió de Son, hem cregut que podria interessar als nostres lectors un modest petit reportatge sobre els avantatges i els inconvenients que en aquesta intervenció troben els interessats, que l'han demanada i les persones i les obres per ells afectades.

EL QUE ENS DIU JOAN COMORERA

Naturalment, la primera persona amb la qual no podríem deixar de parlar, era amb el Conseller d'Economia, senyor Joan Comorera.

Després de meditar una estona sobre els indrets on el podríem trobar, ens decidírem per la Conselleria d'Economia, i allí ens encaminàrem arrossegats per un tramvia.

I, en efecte, li trobàrem, com sempre, dictant disposicions.

—M'hi trobeu per una veritable casualitat— digué en rebre'ns.

—I això?

—Sí; si arribeu a venir a la nit, no hi sóc.

—On sou aleshores? —preguntàrem per si algun cop el necessitàvem.

—A la nit, dormo.

—Ah!

—Però, ara és de dia, i hi sóc; què volíeu?

—Que ens parléssiu de la vostra disposició.

—Quina?

—De la de l'altre dia.

—A quin dia us referiu? Perquè de dies i de disposicions n'hi ha més que llonganisses.

—La referent a la intervenció del Ram de la Construcció. Es que potser no treballaven, que els hàgiu intervingut?

—Sí, de treballar, no es pot negar que treballassin; el que hi ha és que la indústria pateix una crisi molt fonda; d'aquelles que si hi feu uhl uhl, us contesten uuuh! I era que en comptes d'amar de cara a la guerra, era una crisi d'esquena.

—Ah! Així és per això que la Generalitat intervindrà el Ram.

—Jove —ens contestà el Conseller—, vostè té mires molt estretes. La intervenció de la Generalitat té un abast més ample. Ja us haureu fixat que no solament és el Ram de la Construcció que intervenim, sinó també el d'Espectacles; i no em negareu que els espectacles no anessin de cara a la guerra: guerra al públic, guerra al bon gust, tota mena de guerres. No; la nostra intervenció és per animar les potències amigues a veure si elles també es decideixen i deixen de banda la no intervenció. Fora d'això, no hi ha res i li agrairia que no insinués res. Passi-ho bé, i mani i disposi.

—Perdoni, el que disposa és vostè.

—Ai, sí, té raó; no me'n recordava.

EL QUE ENS DIU UN FUTUR TREBALLADOR

Ja que sabíem quines eren les intencions del decret de sí intervenció, el millor que podíem fer era interrogar un dels més directament afectats. Ens dirigírem, doncs, a una casa que, per la molsa que cobria les seves parets vàrem comprendre que estava en construcció. Era una casa

a.

de set, però només en tenia tres. En el tercer hi hem trobat l'obrer de guàrdia; treballava activament en la construcció d'un jersei i a penes aixecà els ulls de la feina per fer una cigarreta quan ens veié. Aprofitant aquesta ocasió única, l'empenquèrem amb la nostra peculiar franquesa:

—Per què, essent la casa de set pisos, teniu especial preferència pel tercer?

—Perquè, com us haureu pogut fi-

féieu els soterranis?

—Oh, ja els hi podríem fer; com que encara no hi hem fet res... Que no veieu que la casa està per acabar?

No ens n'havíem adonat. Com que feia tant de temps que la veíem en el mateix estat, ens feia l'efecte que ja era cosa permanent. Ho férem notar al nostre interlocutor.

—No! —ens contestà—. Mal aniria que ho deixéssim així. Això és transitori; ara estem discutint si l'acabem cap amunt o cap avall. Mentrestant, reposem.

—I, per què no treballem?

—Es que hi ha crisi. No heu sentit parlar mai de la crisi del Ram de la Construcció? Doncs és això.

—I, en què consisteix?

—En què no hi ha materials, i com que fet i fet, els jornals corren... Ah!, però, si hi hagués materials, seria igual. Feu notar això.

Ho apuntàrem i preguntàrem:

—I per què seria igual?

—Perquè, imagineu-vos que acabem les cases; què fariem? Més cases? Augmentar el nombre de pisos per llogar? Això mai. Ara, com que falten materials, aquest mai és més mai que mai.

—Amb la intervenció, però, bé haureu de treballar.

—Es clar que sí que treballotejarem, perquè si no no ens pagarien. Ara, que faltant materials...

—Com us ho fareu, faltant materials?

—Doncs mireu: amb els materials dels pisos fets, que desfarem, construirem els pisos que falten, i ja està.

—Però, voleu dir que amb el temps que heu estat en atur forçós i voluntari, no haureu perdut l'ofici?

—I ara! Per qui ens heu pres? L'ofici, en paper de barba, el tenim ben guardat a la calaixera. I si per un encert l'haguéssim perdut, el tornariem a aprendre, què carai!, i tres anys d'aprenentatge són tres anys d'aprenentatge. Mireu: ara faig mitja i no m'ha pas costat tant d'apren-

dre'n. A més, que no us penseu que no hem fet res; sabem fregar marbres més bé que la raspa, dic, que la companya del treball domèstic més ben ensenyada. ¿No us heu fixat com brillen els del Passeig de Pi i Margall? Són miralls. Aneu, mireu-vos-hi i preneu exemple.

—Sí, molt bé; però fregar no és construir i el Ram de la Construcció ha de construir com el seu nom indica.

—Ja us ho he dit i repetit: manquen materials, i, com que manquen materials...

—I, on són els materials?

—Se'ls han endut a les trinxeres,

—Així, doncs, per què no aneu a construir cases a les trinxeres?

—Perquè ens les facin malbé a canonades?

—O parapets...

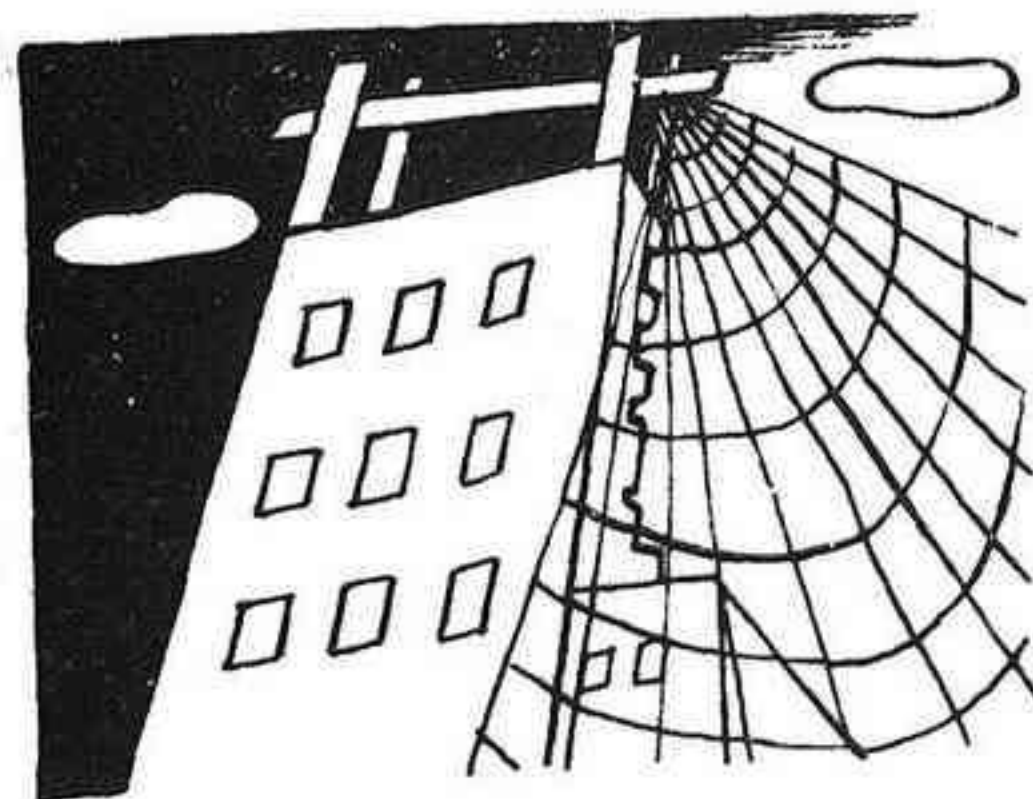
—Sí, com si també no es fessin malbé. I a més, jo no sé què us heu cregut, que us penseu que som trinxeraires? Nosaltres som revolucionaris conscients, que construïm, cantant, un **mañana...**

I, mirant, il·luminat, el cel blau per damunt del nostre cap, reemprengué la tasca constructiva de fer jersei.

—Una darrera pregunta: i els munts de runes que hi ha pels carrers?

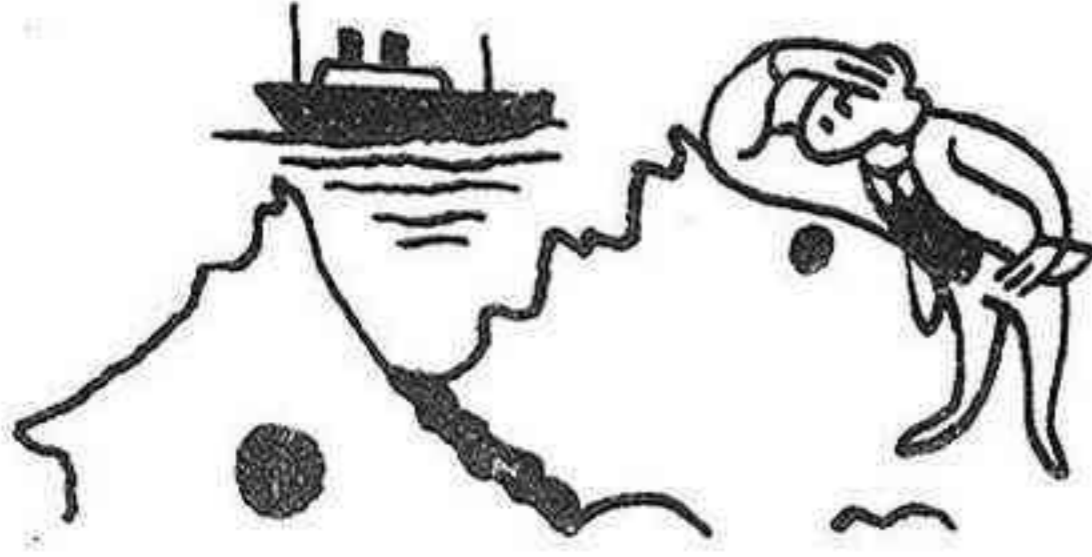
L'interpellat ja no ens sentia; transportat a un altre món, contestà, cantant en el matí lluminós un fragment de «Bohemios»:

**Mudos testigos de mis labores
Son estas flores de mi jardín...**

ESQUELLOTS

«VIVA MADRID... QUE ERA MI PUEBLO»

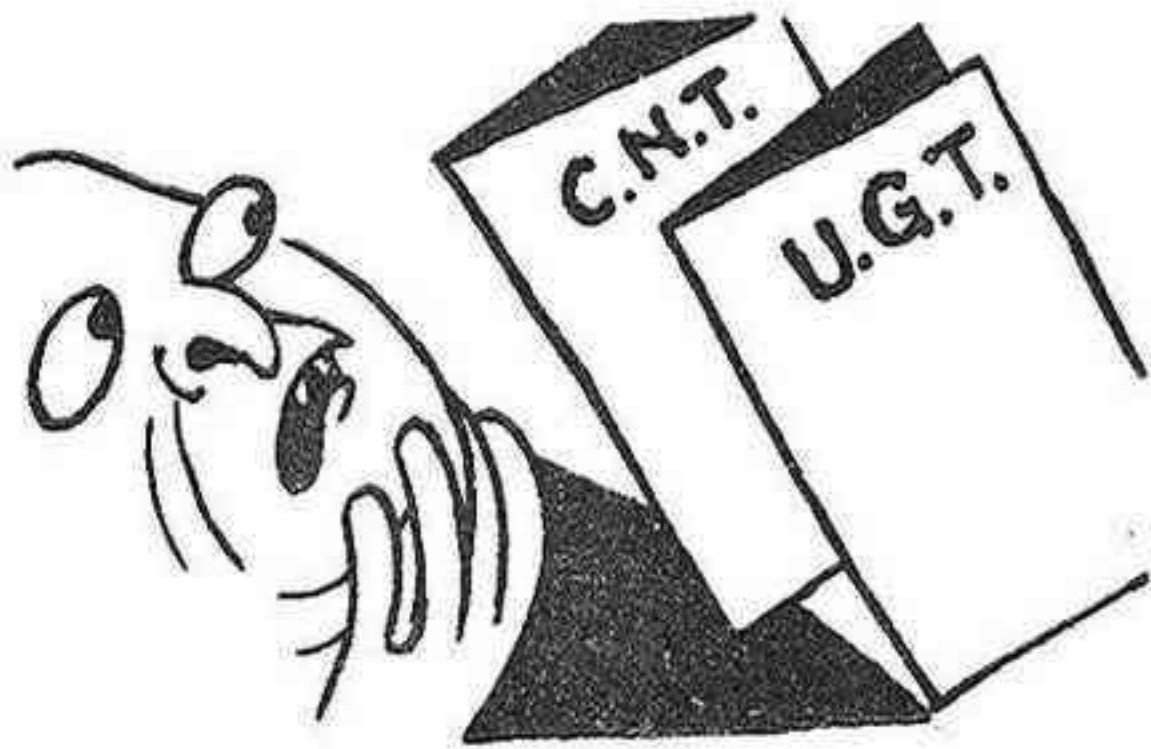
Els il·lustres abrandats residents a París, entre les diverses tasques de propaganda que conreen, hi ha la de publicar un setmanari destinat a mantenir ben alta la moral dels que ens hem quedat ací.

Diem això, perquè el setmanari, malgrat ésser publicat a França, està escrit en castellà.

Ahl, i el setmanari es titula «Madrid». Capçalera en tinta vermella, amb l'escut de la capital de la República, amb l'ós fet una fúria.

I unes narracions de guerra que fan estremir... Sobretot tenint en compte que la majoria dels seus autors són periodistes i literats d'aquells que, ja fa més d'un any, en veure que la guerra anava de veres, marxaren cuita-corrents a l'estranger.

Marxaren segurament per a escriure de la guerra sense deixar-se influir, desapassionadament. Com aquell crític que no llegia les novel·les criticades, per a no deixar-se suggerir.

LLIBERTAT SINDICAL

«El Diluvio», amb aquella lògica aclaparant de federal de tota la vida (diumeriges i tot) demana en un editorial recentment publicat que la llibertat de sindicació serveixi no gens menys que per no sindicarse.

Si d'això no se'n diu treballar per la unitat, ni mai!

Ve a suposar l'esmentat col·lega, encara que no ho acaba de dir, que no hi ha dret a què una pobre família propietària d'un diari, posem per cas, per a poder encaixar quatre dels seus més destacats membres en la nòmina de la collectivització i emportar-se quatre mil miserables pessetes mensuals, posem per cas, s'hagi de veure obligada a ésser d'una sindical o de dues i a portar un trist carnet, com si els amos fossin uns miserables treballadors.

Nosaltres, francament, també creiem que no hi ha dret.

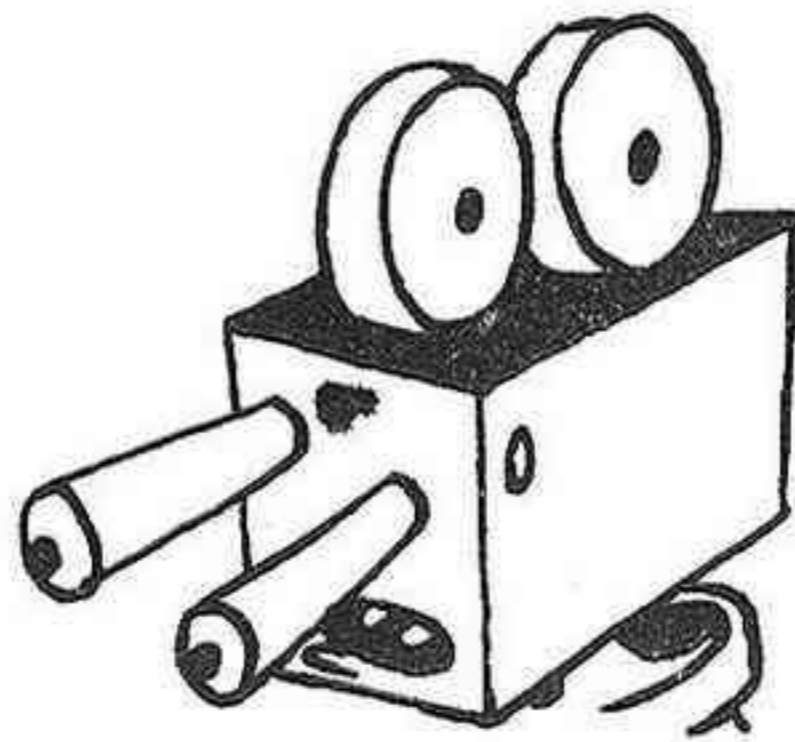
O si de cas, no valia la pena d'ésser tota la vida federal per acabar fent-se d'Unió Republicana i haver-se de desfer al cap d'uns dies.

I és que quan la desgràcia entra en una família...

EL CINEMA PELS SEUS CAMINS NATURALS

El senyor Carrasco de la Rubia, crític cinematogràfic amateur de «La Vanguardia», conegut entre les seves amistats per Carrasco de la Rubia, publicava la setmana passada un article dedicat al senyor Val del Omar, del Cinema Educatiu, i destinat a la conquesta del senyor Val del Omar i del Cinema Educatiu. Se'ns assegura que dintre uns dies dedicarà una altra peça al senyor Josep Miquel i Maiol, i que entre tots tres ressuscitaran aleshores el famós Consejo del Cinema Hispano Americano.

Donem l'anterior informació només a títol d'informació i acceptem confirmacions i desmentiments.

NOSALTRES NO VOLEM ESSER MENYS

En la divertida secció de «Cops de bec» del nostre estimat col·lega «Meridià» de la setmana avantpassada, n'hi havia un de repetit, aquell que feia referència a la conferència donada uns dies abans al Casal de la Cultura per l'eminent poeta cubà Nicolàs Guillem.

Aquesta repetició de «Meridià» era, si es vol, tan explicable com llarga d'explicar.

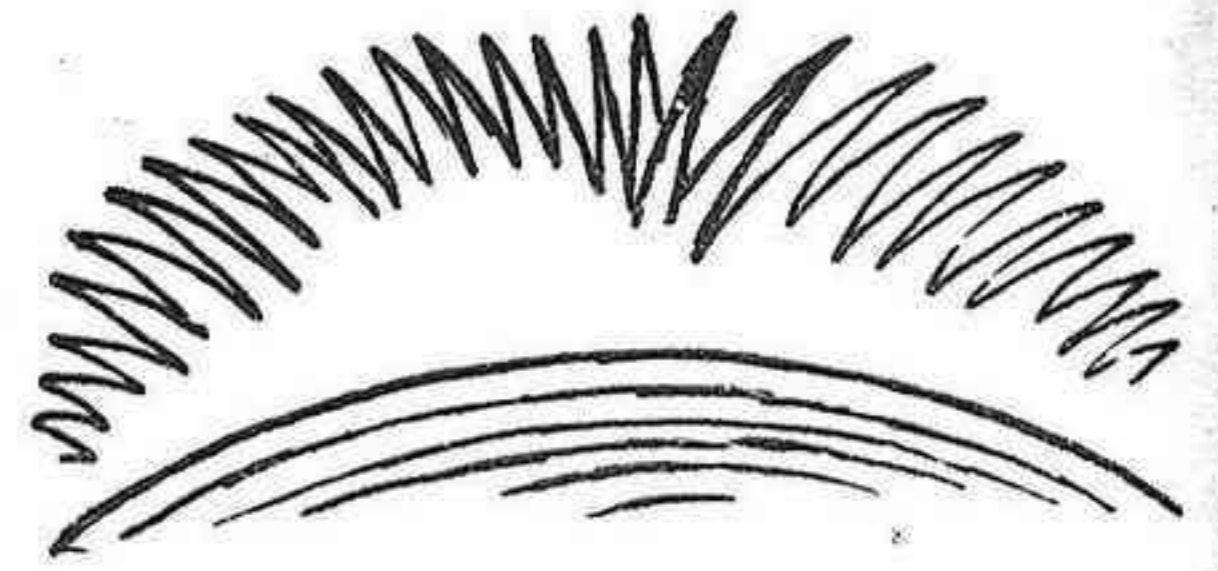
Però... al cap de dos dies, el referit «cop de bec», en forma d'eco sortia de nou a la pàgina literària del nostre no menys estimat col·lega «Treball» titulada «Les lletres».

Nosaltres, davant d'aquesta insistència que a cops de bec d'ésser-ho es va fent inexplicable, hem decidit adoptar una posició clara i resolta.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA no s'ha deixat mai passar la mà per la cara, per ningú, en matèria de fer riure, i conseqüents amb aquesta realitat, ens disposem a publicar per tercera vegada, que ben bé pot dir-se la quarta, l'esmentat «cop de bec», que a la fi al llarg de la seva vida pública assolirà la categoria d'«esquellot».

«Fa uns dies, i presentat pel ninotaire Guasp, donà una conferència al Casal de la Cultura el poeta cubà Nicolau Guillem. En acabar aquesta, un espectador s'apropà al ninotaire i li digué, referint-se al poeta:

—Me gusta extraordinariamente cómo redacta este hombre... i más dadas las actuales circunstancias.»

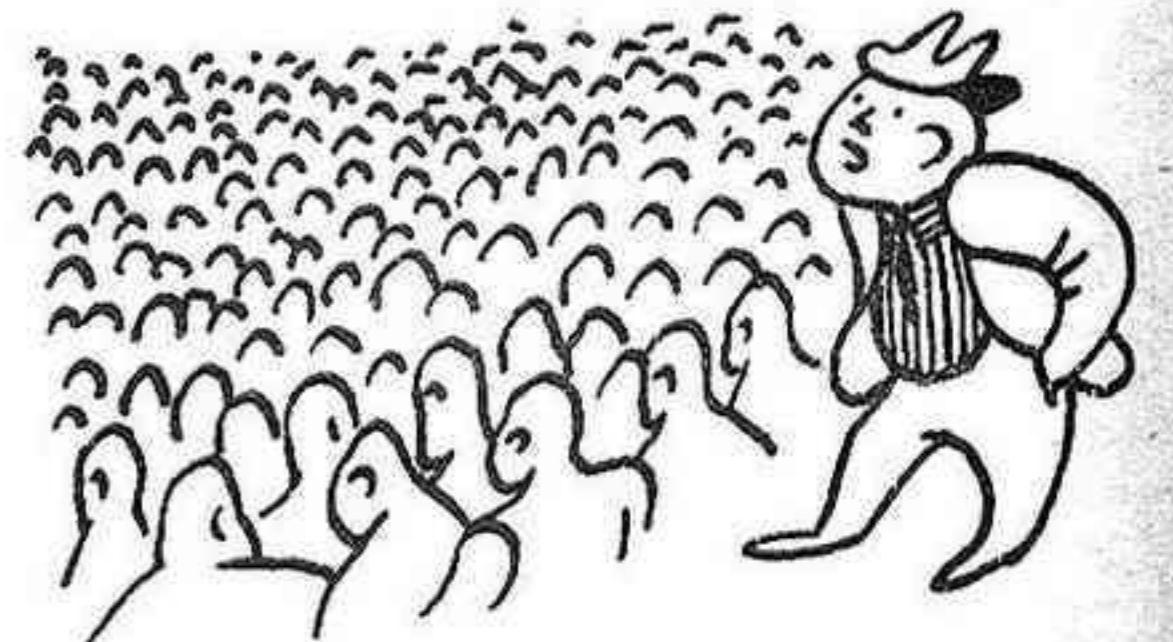
REUS, L'ALFORJA I EL POL NORD

L'aurora boreal de la setmana passada va produir sensació arreu i en alguns llocs fins una certa desorientació, tot i el significat prou orientador de la paraula boreal.

A Lleida, per exemple, en veure el gran resplendor, es varen pensar que hi havia un terrible incendi a Reus i l'Alcalde de Lleida telefonà tot seguit al de Reus a veure què passava. Aquest li va contestar que a Reus, res; però que a l'Alforja... I —el de Reus— va enviar-hi els bombers. Els bombers varen arribar a l'Alforja; allí no hi havia incendi, el foc era molt més lluny i, com que no tenien ordres d'anar més lluny, s'entornaren a Reus.

L'arribada, i les notícies que portaven els bombers acabaren de desorientar l'Alcalde, perquè l'incendi era tan gran que calia prendre mesures. I convocà l'Ajuntament, que quedà reunit en sessió permanent, fins al matí que, en veure que no succeïa res més, se n'anà, en corporació, a dormir.

L'endemà, en llegir els diaris, l'Alcalde va comprendre. Però a Reus es lamentaven que els bombers no haguessin rebut carta blanca per anar a trobar el foc, perquè a hores d'ara segurament ja haurien trobat l'aviador rus perdut entre els glaços de l'Àrtic.

JA VÉNIEN!

Els diaris del dijous de la setmana passada, donaven compte d'una reunió celebrada a Barcelona pel Comitè Català de l'Exposició de París.

Davant l'enorme gentada que integrava la reunió, un transeüent diu que va dir:

—Renoil Això deu ésser el Comitè ampliat!

Es retirarà Suïssa de la S. D. N. ?

Unes importants declaracions del cavaliere Motta sobre les diverses tècniques per a fer-ho

Ginebra, 29. — Per tal de confirmar el rumor que feia temps que es passejava pels passadissos del Palau de la Societat de les Nacions, segons el qual Suïssa pensava retirar-se de l'organisme ginebrí, avui, aprofitant la circumstància d'ésser diumenge i fer un bon sol, ens hem arribat fins a Berna a parlar-ne amb el senyor Motta.

L'hem trobat, en havent dinat, fent el dòmino al Casino dels Senyors, i ens ha rebut tan bon punt ha acabat la partida, que l'ha guanyada, perquè, com és sabut, encara és President de la Confederació.

—**Voi direte** —ens ha dit ell amb el seu accent suís característic.

Naturalment, davant d'una invitació tan directa, nosaltres ens hem destapat i aleshores ell:

—Realment, no puc dir res encara; espero a veure què dirà Herr Hitler, per ajustar la meua actitud a la realitat. La realitat és el tot, **il tutto**, com diem els suïssos.

—Però, us retireu o no us retireu?

—Depèn; allò que es diu, segons. Les petites potències hem d'estar sempre al que fan les grans, perquè **chi va piano va sano; chi va sano va lontano**. Ara, per exemple, les grans potències democràtiques que havien de salvaguardar a les petites, s'ha demostrat que no podien fer-ho. Què han de fer les petites ovelles si els gossos les abando-

nen? Posar-se sota la protecció de's llops per veure si ens donen algun os a rosegat

—I si us donen un os dels vostres?

—Sempre serà un os, i en el temps que correm serà un **bocato di cardinali**. I, de totes maneres, **più vole ucello in mano che cento volando**. L'única dificultat que hi ha és saber si ens retirarem nosaltres de la Societat o la desnonarem. Hi ha diversos projectes. Les cancelleries no estan decidides.

—Les cancelleries? El Consell Federal, voldreu dir.

—No; el Consell Federal no n'ha de saber res; són Itàlia i Alemanya, ai, Suïssa, les interessades, ai la interessada. Treure la Societat de Suïssa, potser seria un cap massa fort. No nego que Herr Adolf un dia no s'hi decideixi; però nosaltres no podem fer-ho i per això hem d'estudiar altres procediments. Podríem, per exemple, cedir a la Societat el terreny que ocupa, en arrendament, amb un camí per anar a França; seria el corredor de la S. D. N., que es podria afegir als passadissos. Al nostre Führer li agrada la idea, perquè li recorda el corredor de Danzic, però al Benet no li ve bé, perquè li recorda la Ciutat del Vaticà.

—I, què hi té que veure en això el Papa?

—No és del Papa que parlo; és del Benet Mussolini, el socialista.

—Mussolini, socialista?

—Ai, perdoneu; em semblava que encara érem en aquells temps en què el Benet feia de refugiat. Res... un **lapislàzuli**.

—Així, aquesta solució està descartada.

—Naturalment! Suïssa la troba incompatible amb el seu esperit d'independència. Ara hi ha una altra solució, que consisteix a deixar la S. D. N. muntada a l'aire. Ja estem fent els treballs.

—I, en què consisteixen?

—**In bocca chiusa non entrò mai mosca**; però perquè sou vós, que no us conec, i jo només conec bandarres, us ho diré. La cosa està en anar traient la terra suïssa de sota la Societat, posant-hi uns suports de ciment armat. Com que la terra baixarà de nivell, el llac acabarà per entrar-hi, i la S. D. N. quedarà lacustre.

Però, aleshores haurà de construir una marina. Fins ara amb la bandera blava i blanca en tenia prou, però si la deixeu a l'aigua li caldrà un vaixell sota cada bandera, perquè la bandera no es mulli, i perquè els delegats puguin anar i venir. I aleshores, què hi dirà la marina suïssa?

—**Corpo di Bacco! Voi habete razzone! Madonna, Madonna, Madonna!**

—Bé; calmeu-vos, potser jo us pugui donar la solució. Teniu un duro?

—Un duro! Es clar que el tinc; en tinc tants com vulgueu.

I ens en donà un que portava una etiqueta que deia: **«Importé d'Espagne»**.

—Ara, teniu un paper de fumar?

Ens donà un full de paper de fumar. Aleshores, collocant el paper de fumar damunt la taula de manera que en sortís un bon tros, hi posàrem el duro de cantell en equilibri.

—A veure si sabeu treure el paper de fumar sense fer caure el duro i sense tocar-lo. **Ecco il problema** —varem dir-li en suís.

Ho provà; s'hi interessà, s'hi enderia; sis cops li telefonaren que hi havia Consell i sis cops ell féu contestar que estava ocupadíssim en un problema de transcendental importància internacional.

Com que ens anava passant l'hora del tren, decidírem acabar.

—No podeu, eh? Doncs, mireu.

I, ensalivant-nos el dit, d'un cop sec al paper el treguérem de sota el duro.

—**Maraviglioso! Quella ideal! E pur si muove!**

No se'n sabia avenir i va gastar-hi tot un llibret de paper de fumar. Finalment, entusiasmat, ensenyant-nos el full de paper, digué:

—**Questo é Suïssa** —després, mostrant-nos el duro—; **la Società della Nazione**. I repetí el joc.

Havia comprès. El portaria a cap, però?

—I el poble? —li preguntàrem.

—**Quello popolo?**

—El poble suís. Què hi dirà?

—**I popolo é «Il Popolo d'Italia»! Andiamo, andiamo a scoltare la voce del padrone.**

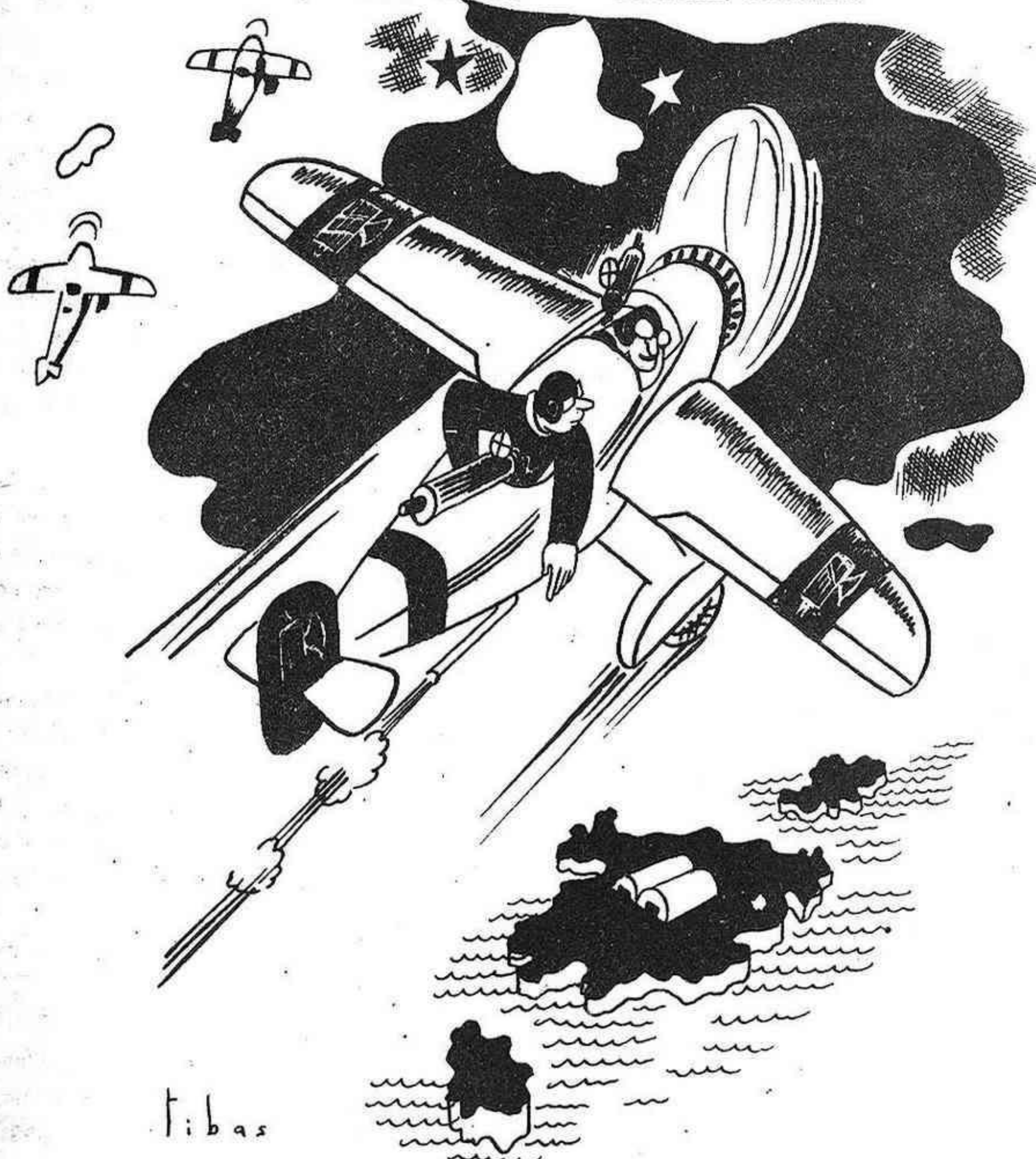
—Ah, té fonògraf? Són bons els discos d'aquesta marca.

—**Quello disco ni que octe quartil! Il padrone é Adolfo Hitler!**

—Així, Guillem Tell...

—**Guillermo Tell, il famoso notario di Barcelona! E morto, il poverino.**

ENVIAT ESPECIAL A LA S. D. N.

Tibas

ARRIBADA DE VOLUNTARIS

—Ja som a Mallorca.
—Com ho saps?
—Perquè veig banderes italianes.

POLÍTICA DE A LES BRIGADES DE FORTIFICACIONS DE CORS CATALUNYA ENFORA Fem el cor fort? Fem-lo!

Ha causat una sensació enorme arreu d'Europa la conferència telefònica de Nicolau M.ª Rubió des de Ginebra, publicada per «Ultima Hora» el dijous dia 27. A tots els centres diplomàtics fou llegida amb un interès desmesurat però no pas desproporcionat. Nicolau M.ª Rubió era el darrer model de canó antiaeri que, instal·lat a Ginebra, ens havia de lliurar dels bombardeigs aeris. I havia estat instal·lat a Ginebra perquè les bombes no el toquessin.

Nosaltres no voldríem; no ho voldríem de cap de les maneres; però no podem resistir la temptació de reproduir íntegrament, perquè es vegi que és autèntic, el text històric. Es titula «Empresa urgent», i diu:

«Molt poc d'important s'ha produït en aquest primer dia de reunió de Ginebra. Es a dir, que l'única nota sorprenent és als ulls de tothom el fet que cap delegat de la República espanyola no hagi vingut a Ginebra.

Però a manca de noves d'ací mateix, la meua arribada a Ginebra coincideix amb notícies de nous atacs aeris sobre Barcelona. L'emoció és considerable. La veu de la sang em diu: «Hauries de tornar a casa teua a patir amb els teus.» Però unes quantes hores d'insomni a la nit em porta a la fi aquesta constatació indefugible: Hi ha més que mai una feina a fer a l'exterior; una feina que avui és una empresa urgent. No és Barcelona amb les seves roses i les seves espines el lloc de fer aquesta feina. Es aquí.

Empresa urgent per damunt dels partits i de la política: Acabar amb aquest abarbarie desencadenada pels aires d'Espanya. Ja no es tracta de salvar una República o una pàtria; és més que això; salvar una civilització, un concepte cristià i liberal de la vida col·lectiva.

Aquesta empresa urgent no pot entretenir-se en les vaques fórmules del pacifisme. Li cal una acció. Ja sé que hi ha arreu una palpitació d'horror i de llàstima. Els catòlics francesos es commouen; veieu llur diari «L'Aube». Els socialistes també, veieu «Le Populaire». Els comunistes, els radicals, tots ells s'ajunten al cor de protestes indignats. Però no n'hi ha prou. Cal passar a l'acció.

Es terrible, dur. No hi pot haver acció política veritablement eficaç, si no és fonamentada en les represàlies. Tot aquest matí he examinat el problema amb diverses persones del clos de la Societat de Nacions. Només serà possible dur a terme ràpidament aquesta empresa urgent d'acabar amb la barbàrie aèria que si els atacants sobre les nostres ciutats tenen una contrapartida. Només així ser possible situar el problema en termes veritablement polítics.

Està bé: les represàlies existeixen, tenen eficàcia i ressonància internacional. És horrible haver de tractar aquestes qüestions com a problemes de cívica-matemàtica. Però nosaltres no ho hem volgut i no tenim altre camí que aquest per acabar-ho.

Que ningú no es pensi que afluixant en les represàlies s'obtindran millores. La millora ha d'ésser absoluta i d'un sol cop per una pressió eficaç vinguda de fora. Aquesta no pot de cap manera iniciar-se si no té el dret d'adreçar-se amb iguals paraules als dos bàndols en lluita.

Feu el cor fort, que aquí nosaltres no us deixem.

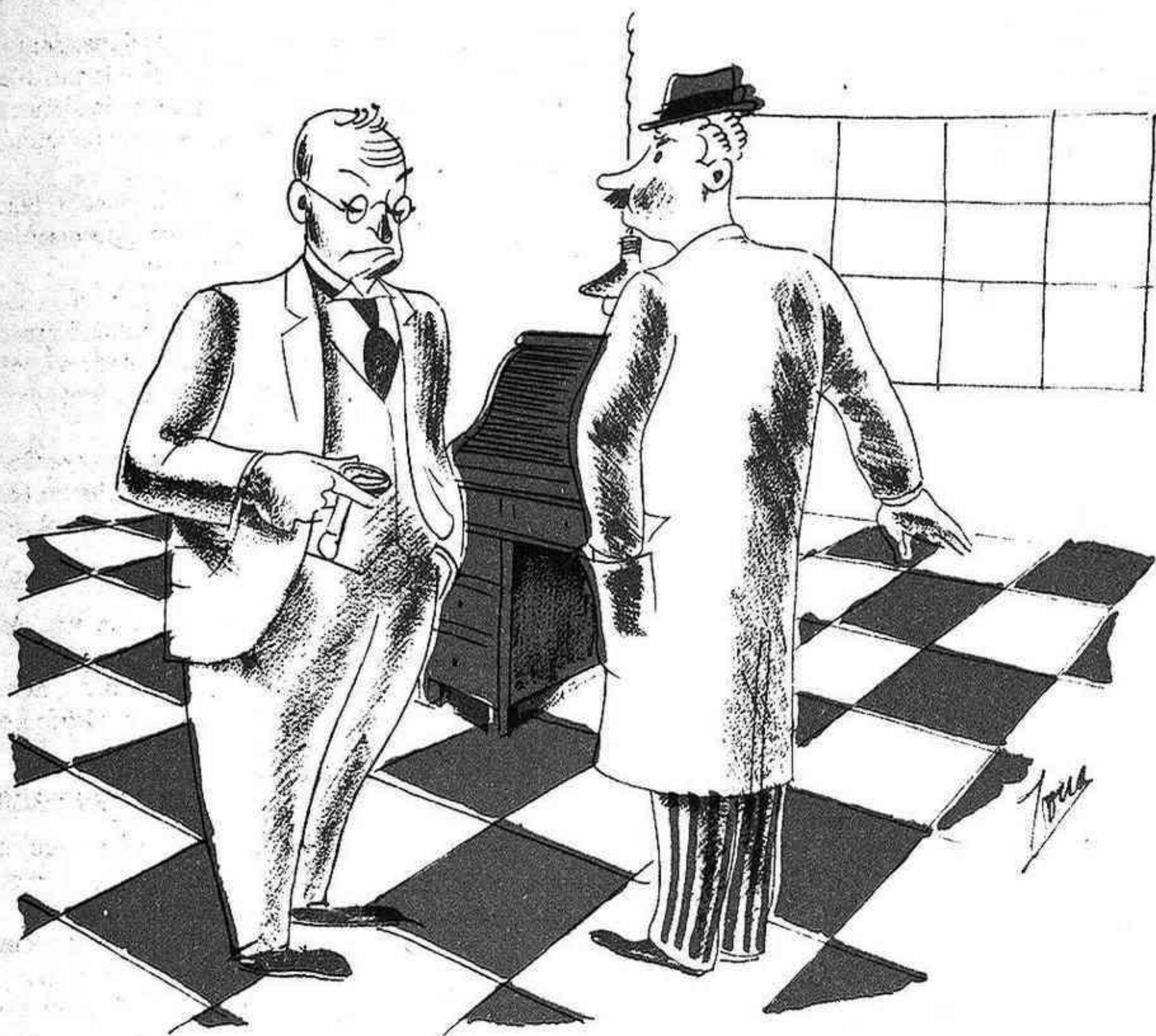
NICOLAU M.ª RUBIO

Ginebra, 27-1-38. (Conferència telefònica.)

Fem el cor fort, catalans; aguantem fermes; perquè, com va dir el general Bonaparte a Egipte, «des de dalt de les fronteres, quaranta Rubions us contemplen».

— Que no esperes el tramvia?
— No; avui tinc tard.

— Avui també feu tard!
— Es que esperava l'alarma.

AL TEATRE DE LA NATURALESA

L'eminent artista Aurora Boreal donà una reeixida representació

Seguint l'exemple de Paul Robeson i d'altres grans artistes que ens han visitat per tal de donar-nos una prova de simpatia, la setmana passada, Catalunya es vegé honorada per la visita de l'eminent artista Aurora Boreal, la qual va donar un espectacle gratuït en el Teatre de la Naturalesa.

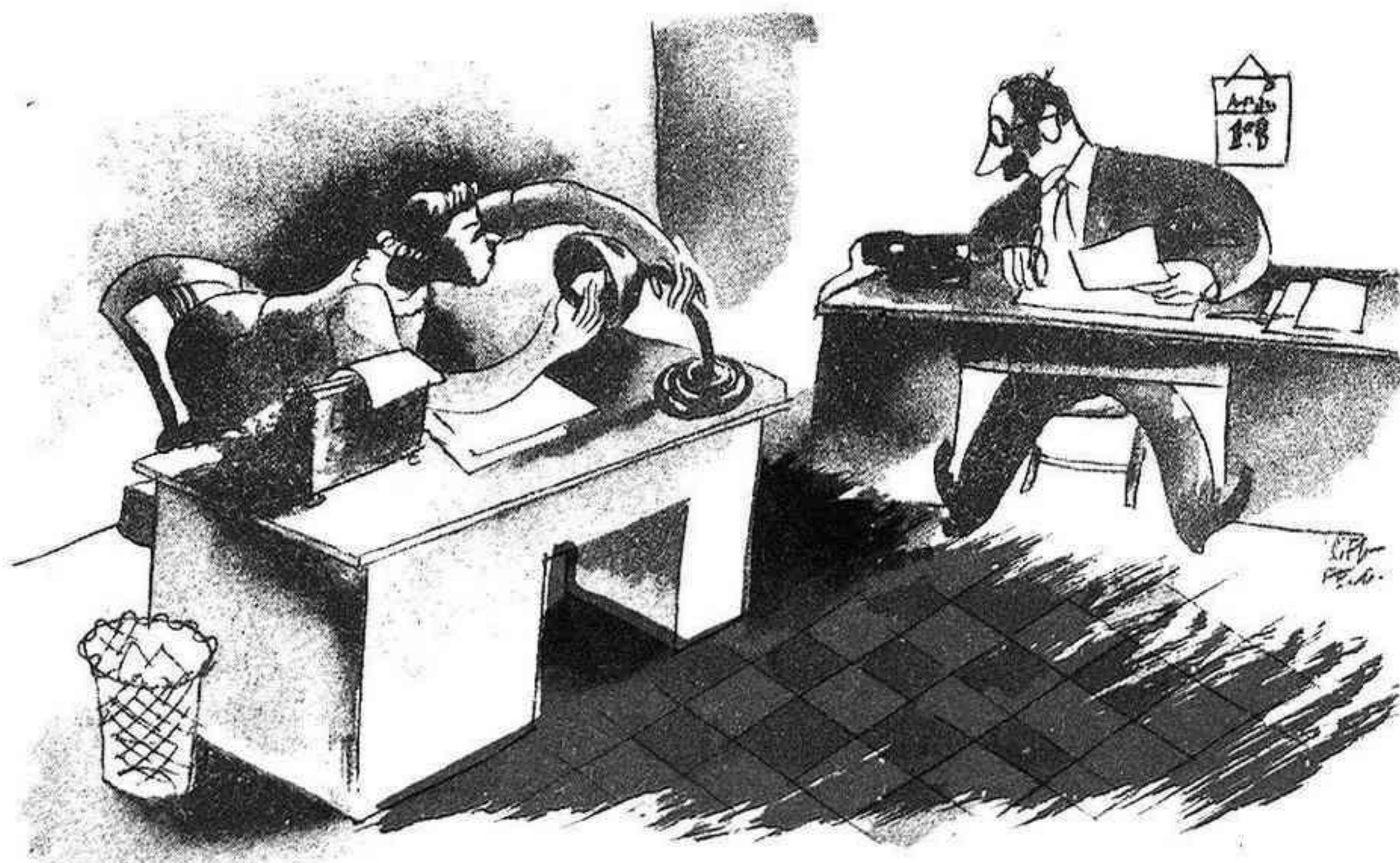
Aurora Boreal arribava de les terres del Nord, on les seves actuacions són més freqüents. Ací a la Península Ibèrica, hi han hagut rares ocasions de presenciar el seu treball perfecte.

L'art d'Aurora Boreal es basa sobretot en els efectes de llum. A l'escenari, hi presenta una mena de «vano» gegantí, d'una llum rosada, travessat per raigs blanquíssims. En la «mise en scène» de l'artista hi ha col·laborat el senyor Bohiques, autor de les famoses fonts de l'Exposició de Barcelona.

L'exhibició d'Aurora Boreal tingué lloc de les set del vespre fins a mitja nit ben tocada. Tot Catalunya pogué presenciar el seu treball magnífic. Llàstima que una manca d'anuncis previs —qui sap si deguda al boicot del Comitè Econòmic del Teatre, que no veia amb bons ulls un espectacle encara més econòmic que ell— féu que moltes famílies, especialment les que no assisteixen a les funcions de nit, es veiessin privades de presenciar l'actuació d'Aurora Boreal.

D'ací, la petició i el desig unànime que l'espectacle fos repetit. Però l'Observatori de l'Ebre —que en aquest cas ha substituït el

car molt serà que dintre aquest segle que vinostre Comissariat de Propaganda— ha fet saber que anteriors contractes privaven a Aurora Boreal de perllongar la seva actuació entre nosaltres. I que tinguéssim paciència,

— No s'encén.
— No deu estar enxufat.
— I ara! Seria l'únic.

vim no torni a visitar-nos tan eminent artista.

Aurora Boreal ha marxat sense rebre la premsa. I ha estat llàstima, car nosaltres volíem fer-li la següent pregunta:

—¿Vostè que domina tot Europa, a veure si ens sap dir on es troben il·lustres i abrandats compatriotes nostres, que fa temps els hem perdut de vista?

Aquesta és la pregunta que hauríem posat a Aurora Boreal. Possiblement que no hagués sabut què respondre'ns. Potser, s'hauria tornat encara més vermella.

P. S. — Escrita l'anterior informació, rebem una atenta lletra de la senyora Aurora Bertrana, la qual ens prega que, des de les nostres acreditades columnes, desmentim que ella tingui res a veure amb l'altra Aurora que dies passats s'exhibí impudicament. Resta complaguda la nostra admirada comunicant.

Un gest episcopal

Hi havia una vella que no es volia morir mai, car tenia ganes de veure sempre coses noves. La llàstima és que aquesta bona dona es va morir ja. La defunció va ésser ocasionada pel Comitè de No Intervenció. La vella va dir que ja en tenia prou, que ja no volia veure res més, va fer un badall i va morir-se.

Ara, si fos viva, la vella també s'hauria mort. Perquè en el ram de les coses increïbles, cert paper (ens resistim a dir-ne diari), que surt a Càdiz i que té per nom «La Informació», ha jugat una mala passada al Bisbe de Terol, una mala passada indigne d'una publicació que es deu dir catòlica, i que, si mal convé, fins i tot és capaç d'ésser-ne.

«La Informació» demana que fem el favor de assassinar el senyor Polanco. Diu que no fem la comèdia de donar-li bon tracte. Ells, els facciosos, estan molt malament de màrtirs. I han pensat que, fet i fet, el Bisbe de Terol és un màrtir que els sortirà bastant baratet.

Ens agradaria saber què opina el senyor Polanco referent a la magnanimitat dels seus caríssims germans en Jesucrist. No ens estranyaria que, posseït d'una justa indignació, ell, que havia llançat tantes benediccions, en aquest cas hagi llançat una maledicció, acompanyada d'un gest no gaire episcopal.

—Té —deu haver dit—. Pels de Càdiz!

PROPORCIONA QUE PROPORCIONARAS

El cavall de batalla de les discussions, sembla que fou la representació proporcional. Si a nosaltres que som tants, ens heu de donar tants delegats, i a vosaltres us en corresponen tants, etc.

El criteri proporcional s'ha imposat. Els majoritaris tindran un delegat més que els altres. Però, els minoritaris, ja diuen:

—Es a dir, que a Barcelona perquè ells són més, han de tenir més delegats? I nosaltres, bona fe que som, que a Madrid, essent una infinita majoria, els hem donat una representació igual a la nostra!

I, naturalment, ara sembla que en els Comitès de Madrid, la proporció variarà. La pèrdua en un front, es compensa en un altre.

«AVIS RARIS»

El President, també l'han de nomenar els majoritaris.

—Hi posarem un home honest —afirmaren. I els minoritaris, en sentir-ho, s'adreçaren mútues mirades d'estupor.

ELS NERVIOSOS

Per cert, que el lector es deu creure que la base del teatre són els autors i els actors. Però, s'erra de mig a mig.

Davant d'una proposta de l'altre sector sindical, un dels delegats contraris va dir:

—No sé si això ho acceptarà el nirvi del Sindicat.

Els altres no sabien què volia dir. Aclarit, va resultar que en dir el nirvi del Sindicat, es referia als porters i als acomodadors.

«Cosas veredes, oh!, Cid...».

Les guerrilles, acabaran en armistici?

Veuen les guerrilles teatrals? Doncs ara ja no les veuen.

Això, que sembla un joc de prestidigitació, és en realitat una altra realitat.

No sabem si vostès veuran aquestes guerrilles teatrals de les quals tant es parla.

L'altre dia, un membre del Consell Nacional del Teatre proposava als seus companys:

—¿Si signéssim la pau teatral, i jubilàvem, naturalment, les guerrilles?

I, immediatament, entre els reunits sorgí la iniciativa d'una Conferència del Desarmament.

2 Navarros, 2

Què passarà amb els Navarros? Què passarà, que estrenen a parells, i fracassen a parells?

L'obra del Navarro, el Gimeno, té la virtut, pel que diuen, de foragitar la companyia Clapera, de l'Espanyol, que seria substituïda per la companyia Santpere.

L'obra de l'altre Navarro, el Costabella, estrenada al Teatre Català de la Comèdia, ha estat un èxit tan gros, que hom atribueix a un autor íntim de la casa, aquesta frase:

—Sortosament, tot just estem al començament i la temporada porta molt de gas (1), o sinó, potser hauríem de plegar, també!

Nosaltres proposem una cosa: per què els dos Navarros no escriuen una obra en col·laboració? Posats a passar coses grosses, a la millor s'acaba la guerra!

(1) L'autor aquest vol dir, naturalment, que encara hi ha una obra d'ell per estrenar.—
N. de la R.

C. E. T., S. I. E.: R. I. P.!

Fuga de vocals... i altres directius

LA BATALLA DEL COMITE

Gairebé vuit dies i vuit nits han durat les gestions i les converses per a arribar a un acord referent al plet dels teatres. I les con-

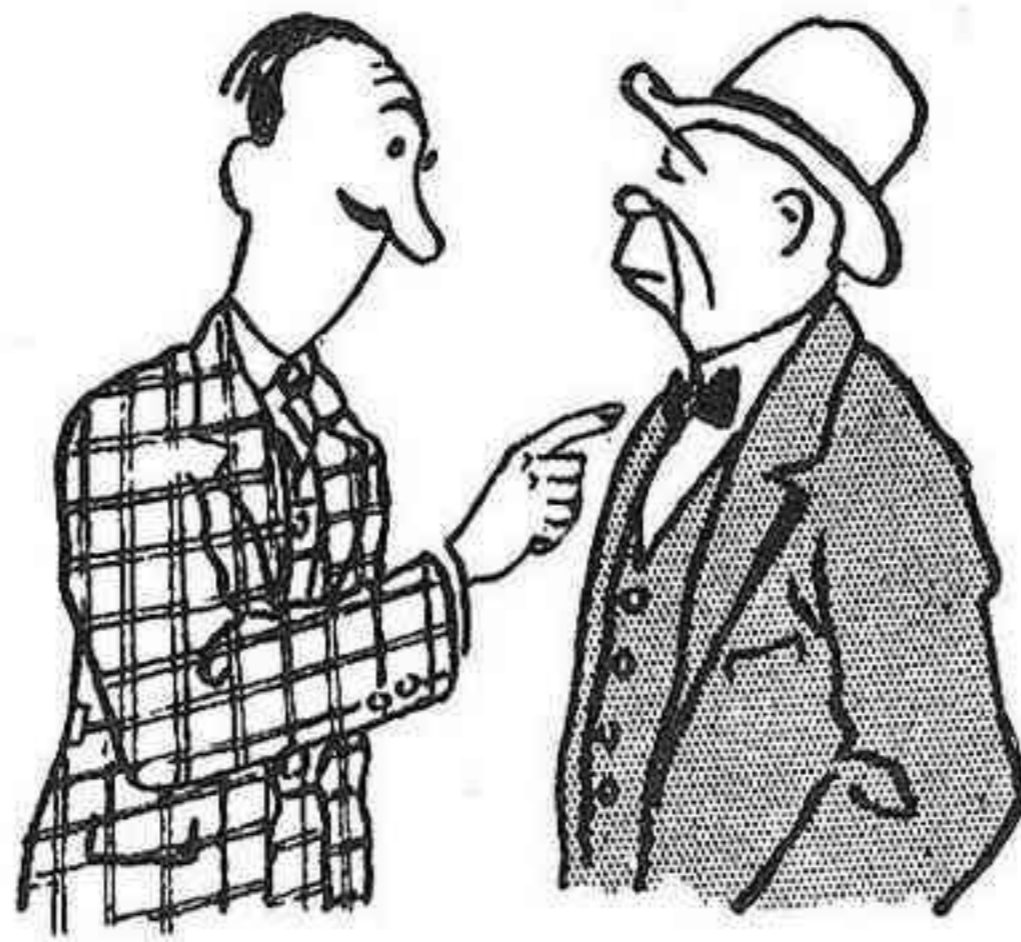
verses, no han estat pas sempre massa ver-sallesques.

—Això són les guerrilles teatrals... —comentava un delegat sindical en sortir d'una sessió.

Com trobà Joanet la seva satisfacció

L'altre dissabte, en Joanet, tan trist i dèbil estava, que semblava mig ximplet.

L'hi assegurà un amic que amb un bitllet dels nous li passaria el fatic.

Així que veié el cartó es recordà de la Xina, augmentant-li la tristò.

CALDOLLA

L'amic li partí el bitllet de dalt a baix, en dos trossos, deixant-lo encara més fred.

Amb el tros de quinze i quinze l'envià a comprar L'Esquella al quiosc del noi d'en Quirze.

I amb el que diu deu i deu un cubet de brou **Caldolla** que venen per tot arreu.

CALDOLLA

el cubet de brou més ric en vitamines. El més alimentós.

Demaneu-lo a Colmados.

Preu del cubet:

vint cts.

I ara ves, mira què tall...
Es sentí en un moment molt fort i com mai content...
Aquest **Caldolla**, que és gran!
No hi ha millor aliment.

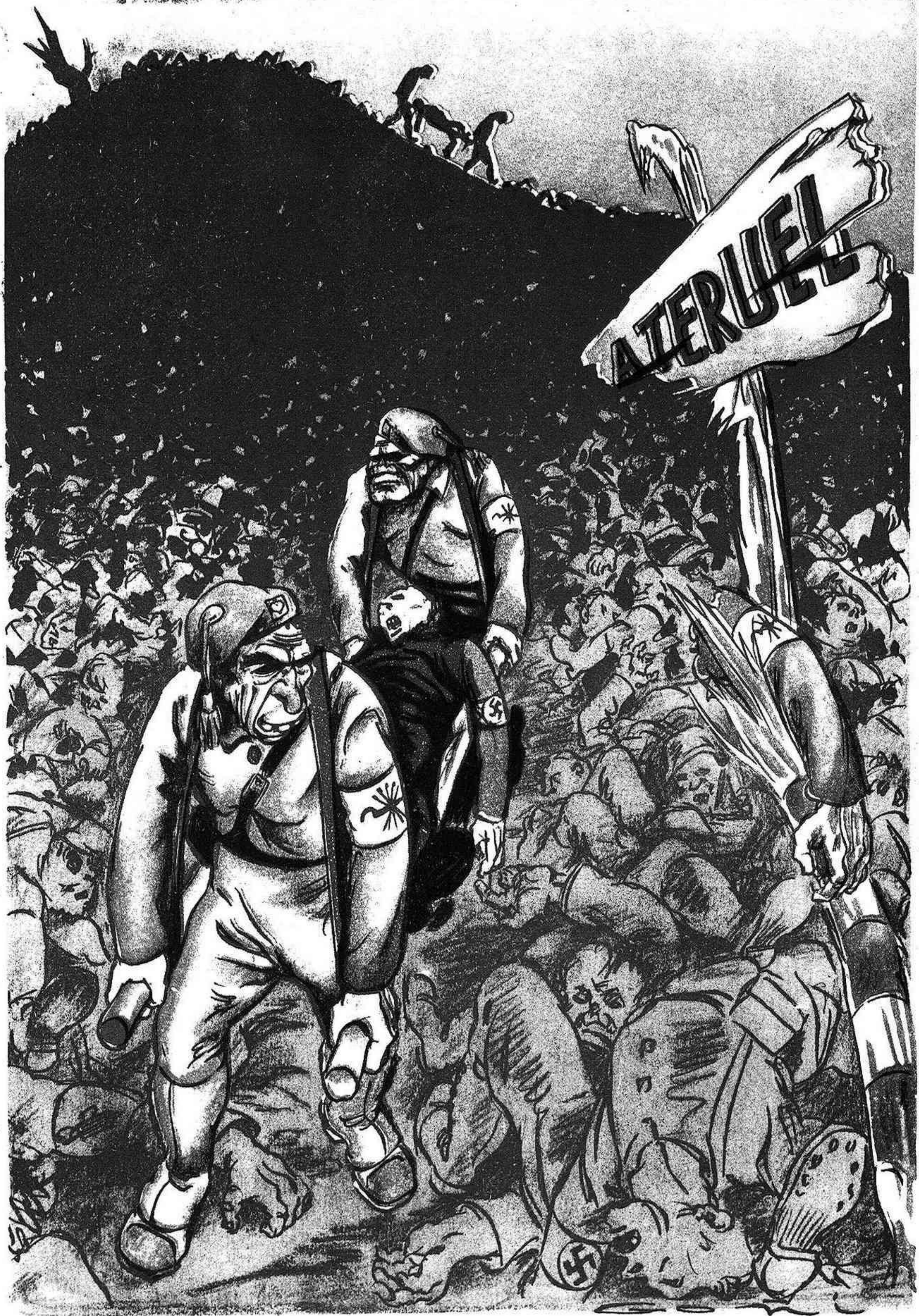
FABRICA I VENDES A L'ENGROS

Paradís, 4
(tocant a la Plaça de la República)

Telèfons:

Secció Vendes:	20107
Gerència:	19027
Empaquetatge:	70364
Manipulatge:	20292

Barcelona

La retirada dels involuntaris.